

Izvješće o strukturi električne energije

2020.

HEP OPSKRBA

June 23, 2021

Izvešće o strukturi električne energije

2020.

❖ Metodologija utvrđivanja podrijetla električne energije

Na temelju članka. Stavka 1. točke 9. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti (»Narodne novine«, broj 120/12 i 68/18) članka 36. stavak 2. Zakona o energiji (»Narodne novine«, broj 120/12, 14/14, 95/15, 102/15 i 68/18), Hrvatska energetska regulatorna agencija je na sjednici Upravnog vijeća održanoj 11. studenoga 2014. donijela *METODOLOGIJU UTVRĐIVANJA PODRIJETLA ELEKTRIČNE ENERGIJE* (»Narodne novine«, broj 133/14, 127/19) koja se primjenjuje na opskrbu električnom energijom krajnjih kupaca u Republici Hrvatskoj.

Metodologijom se određuju:

- načela i osnovni elementi utvrđivanja podrijetla električne energije,
- način utvrđivanja strukture električne energije proizvedene u sustavu poticanja,
- način utvrđivanja strukture ukupne preostale električne energije,
- način utvrđivanja strukture električne energije koju opskrbljivači prodaju krajnjim kupcima,
- obveze opskrbljivača prema krajnjim kupcima,
- provjera strukture prodane električne energije opskrbljivača,
- objava godišnjeg izvješća o podrijetlu električne energije.

Metodologijom se utvrđuje obveza opskrbljivača da krajnjim kupcima specificiraju udjele pojedinih izvora energije korištenih u proizvodnji električne energije prodane krajnjim kupcima, a u skladu s člankom 3. stavkom 9. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 211/55, 14. 8. 2009.). Dokazivanje strukture električne energije, odnosno udjela pojedinih izvora energije korištenih u proizvodnji električne energije, prodane krajnjim kupcima, temelji se prvenstveno na jamstvu podrijetla električne energije određenom Uredbom o uspostavi sustava jamstva podrijetla električne energije, odnosno člankom 15. Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 140/16, 5. 6. 2009.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/28/EZ), kao i člankom 14. stavkom 10. Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 315/1, 14. 11. 2012.).

❖ Sustav jamstva podrijetla

Direktivom 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora energije i dopuni te naknadnom ukidanju Direktive 2001/77/EZ i Direktive 2003/30/EZ uvedena je obveza uspostavljanja sustava jamstva podrijetla i to izričito u svrhu objavljivanja podataka o primarnom izvoru energije (eng. *disclosure*) kako je navedeno u Direktivom 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije kojom se ukida Direktiva 2003/54/EZ.

Regulatorni okvir za implementaciju sustava jamstva podrijetla definiran je Zakonom o energiji („Narodne novine“ broj 120/12, 14/14, 95/15, 102/15 i 68/18) koji određuje da se za potrebe dokazivanja udjela energije proizvedene iz pojedinih izvora energije krajnjim kupcima uvodi sustav jamstva podrijetla energije.

Zakon o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 22/13, 95/15, 102/15, 68/18) određuje da je Hrvatski operator tržišta energije d.o.o. (HROTE) odgovoran za izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstava podrijetla električne energije (u daljnjem tekstu: Registar). Uredbom o uspostavi sustava jamstva podrijetla električne energije („Narodne novine“, broj 84/13, 20/14 i 108/15) (u daljnjem tekstu: Uredba) i Pravilima o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije <https://www.hrote.hr/podzakonski-akti> (u daljnjem tekstu: Pravila) detaljnije se regulira sustav jamstva podrijetla.

Jamstvo podrijetla (eng. *Guarantees of Origin – GO*) je elektronička isprava sa svrhom dokazivanja podrijetla energije kupcu na način da je određen udio električne energije koju koristi za svoju potrošnju proizveden iz određenog primarnog izvora energije i treba biti standardizirane veličine od 1 MWh. Jamstvo podrijetla se izdaje ili za proizvedenu električnu energiju iz postrojenja koje koristi obnovljivi izvor energije ili iz visokoučinkovitog kogeneracijskog postrojenja, isključivo na zahtjev povlaštenog proizvođača. Povlašteni proizvođači u sustavu poticanja i koja imaju pravo na poticajnu cijenu nemaju pravo na sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla.

Slika 1. Logo AIB organizacije

Organizacija Association of Issuing Bodies (AIB) regulira europski sustav certificiranja energije – EECS, kojoj se HROTE pridružio kao punopravan član 23. svibnja 2014. godine. Nacionalni protokol implementacije sustava jamstva podrijetla mora biti napisan u skladu s EECS pravilima, nacionalnim zakonima i operativnim procedurama. Organizacija svake

godine izrađuje godišnje izvješće za prethodnu godinu o radu organizacije i radu tijela za izdavanje jamstva podrijetla – članova promatrača i članova s punopravnim članstvom.

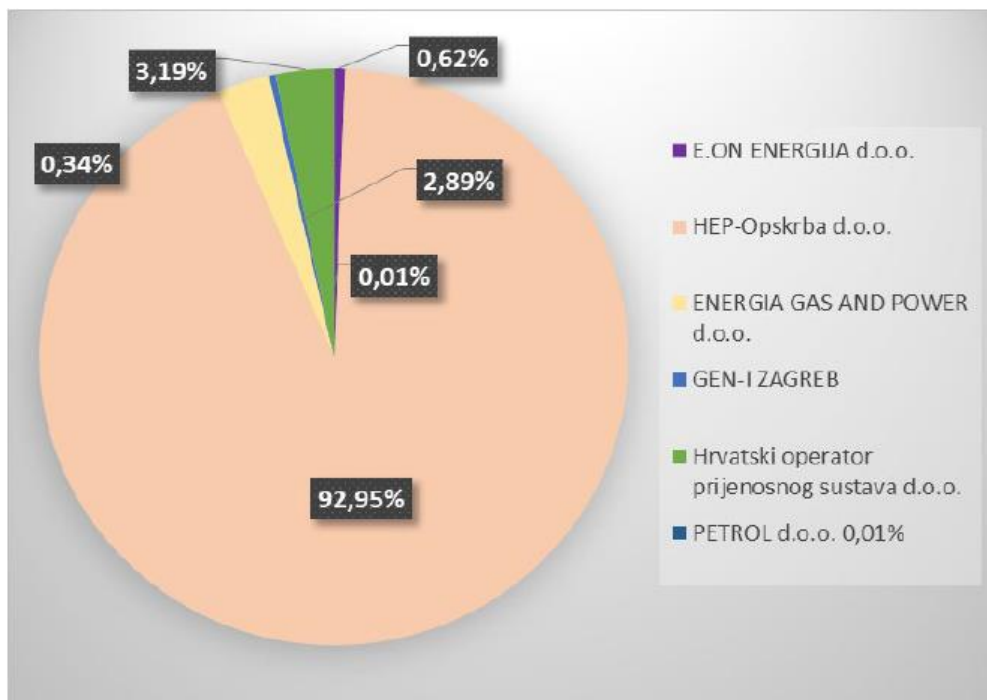
Slika 2. Logo EECS organizacije

CMO.grexel je središnja baza za registraciju certifikata European Energy Certificate System (EECS), jamstva podrijetla električne energije.

Slika 3. Logo CMO grexel registra

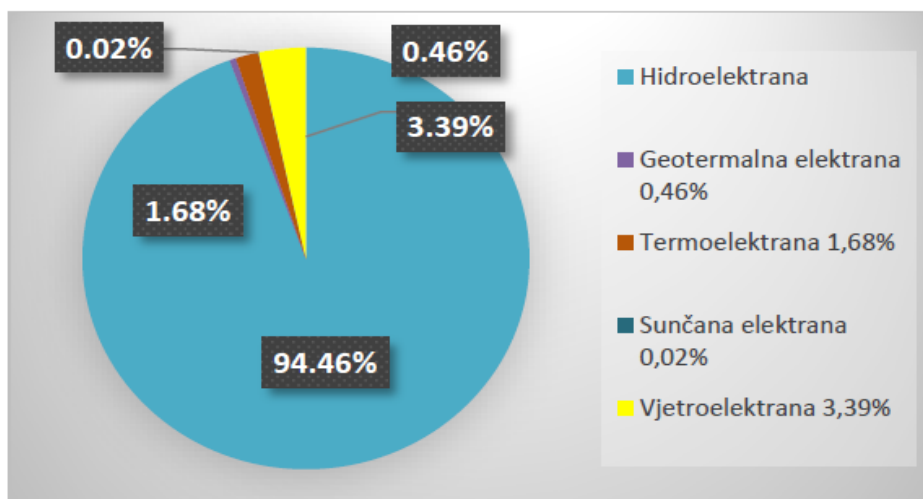
Aktivnosti u Registru jamstava podrijetla u 2020. godini - Opskrbljivači

Slika 4. Prikaz ukinutih jamstva podrijetla prema opskrbljivačima

izvor: Sustav jamstva podrijetla u RH – godišnji izvještaj za 2020. godinu

U odnosu na ukinuta jamstva podrijetla prema opskrbljivačima, razvidno je kako je u 2020. godini najviše jamstava podrijetla ukinula HEP-Opskrba d.o.o. za svoje kupce (92,95%).

Slika 5. Prikaz ukinutih jamstva podrijetla prema tehnologijama

izvor: Sustav jamstva podrijetla u RH – godišnji izvještaj za 2020. godinu

Od svih tehnologija obnovljivih izvora energije u 2020. godini najviše jamstava ukinuto je iz hidroelektrana, točnije 94,46%. S obzirom na 2019. godinu, broj ukinutih jamstava iz vjetroelektrana i termoelektrana raste za 1-2%

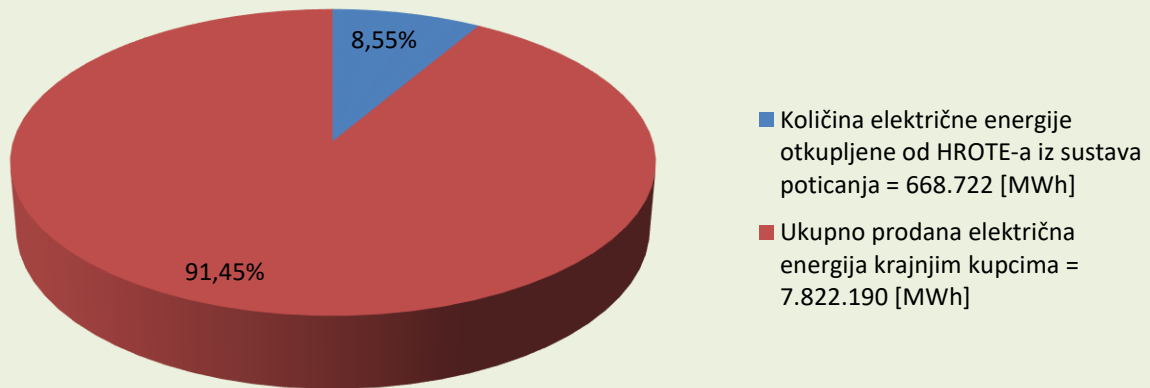
Većina ukinutih jamstava podrijetla u 2020. godini bila podrijetlom iz Hrvatske, odnosno većina opskrbljivača ukidala je jamstva podrijetla za svoje kupce upravo iz hrvatskih elektrana. Takav slučaj je zabilježen prvi puta 2019. godine, što znači da je svijest kupaca i stranih opskrbljivača sve više usmjerena na poticanje domaće proizvodnje.

❖ Utvrđivanje strukture ukupno prodane električne energije opskrbljivača

Električna energija koju je opskrbljivač prodao svim krajnjim kupcima u prethodnoj godini sastoji se od:

- ukupno preuzete električne energije iz sustava poticanja u prethodnoj godini, a čija se struktura utvrđuje na temelju godišnjeg izvješća iz članka 12. Metodologije i u skladu s člankom 13. Metodologije (*graf 1.*)
- električne energije čije podrijetlo je utvrđeno ukinutim jamstvima podrijetla električne energije u skladu s člankom 19. Metodologije, a čija struktura odgovara ukinutim jamstvima podrijetla električne energije (*grafovi 2., 3., 4., 5. i 6*)
- električne energije nepoznatog podrijetla čiji su udjeli pojedinih izvora energije identični udjelima pojedinih izvora energije u ukupnoj preostaloj električnoj energiji, a koji se objavljuju u godišnjem izvješću iz članka 17. Metodologije (*graf 10.*)

Udio električne energije preuzete iz sustava poticanja [%]

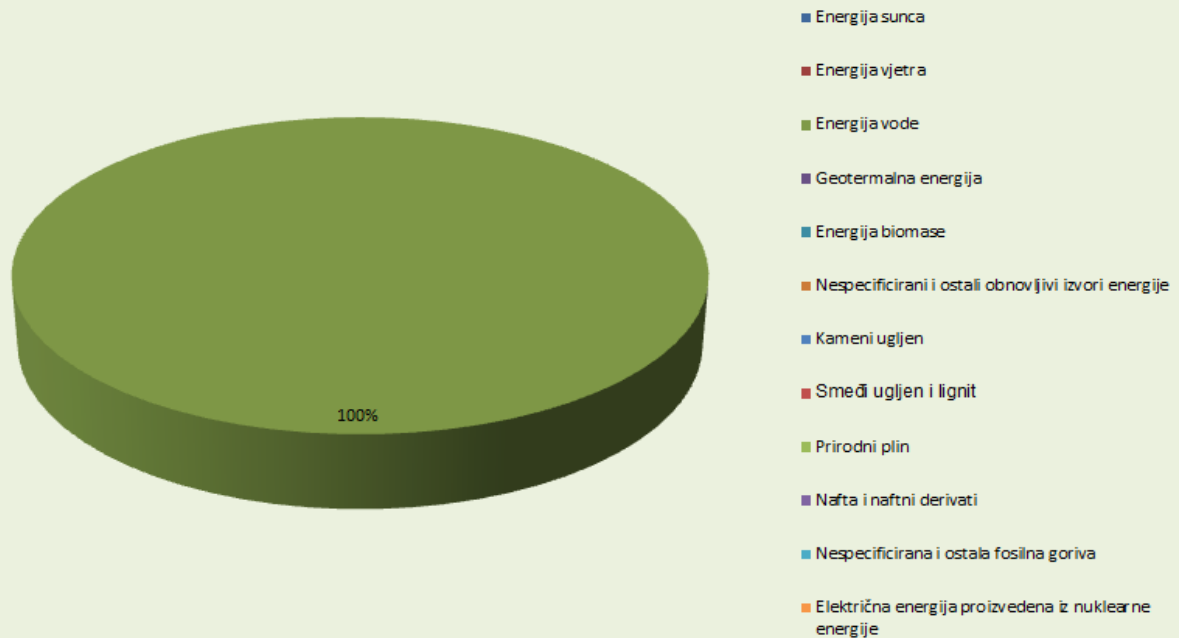
Graf 1. Udio električne energije preuzete iz sustava poticanja

- Tarifni model sa zajamčenom strukturom (Zelen 100%, 50 %, 20%,10% i 31%)**

Tarifni model ili ugovor o opskrbi električnom energijom u kojem opskrbljivač krajnjem kupcu jamči minimalni udio jednog ili više određenih izvora energije u strukturi električne energije koju mu prodaje, odnosno jamči mu određenu strukturu električne energije sukladno odredbama Metodologije.

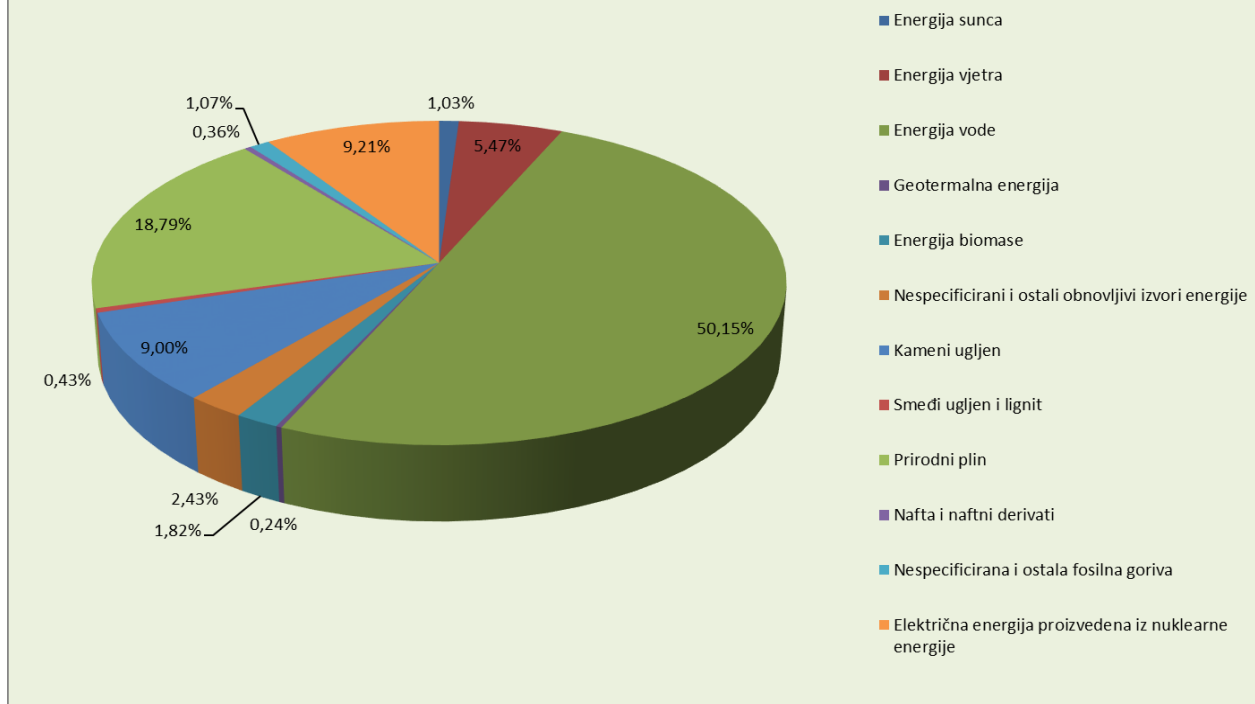
Ukupno je kroz tarifne modele sa zajamčenom strukturom isporučeno 2.028.801 MWh električne energije. Preko tarifnog modela Zelen 100% isporučeno je 1.912.327 MWh električne energije za 2114 kupaca, dok je u tarifnom modelu Zelen 50% isporučeno je 13.550 MWh električne energije od čega je 6.775 MWh zelene za 73 kupca, a u tarifnom modelu Zelen 20% isporučeno je 3.185 MWh električne energije od čega je 637 MWh zelene za 3 kupca, u tarifnom modelu Zelen 10% isporučeno je 1.084.550 MWh električne energije od čega je 108.455 MWh zelene za 4 kupca, i u tarifnom modelu Zelen 31% isporučeno je 1.658 MWh električne energije od čega je 607 MWh zelene za jednog kupca.

Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema odabranom tarifnom modelu, odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

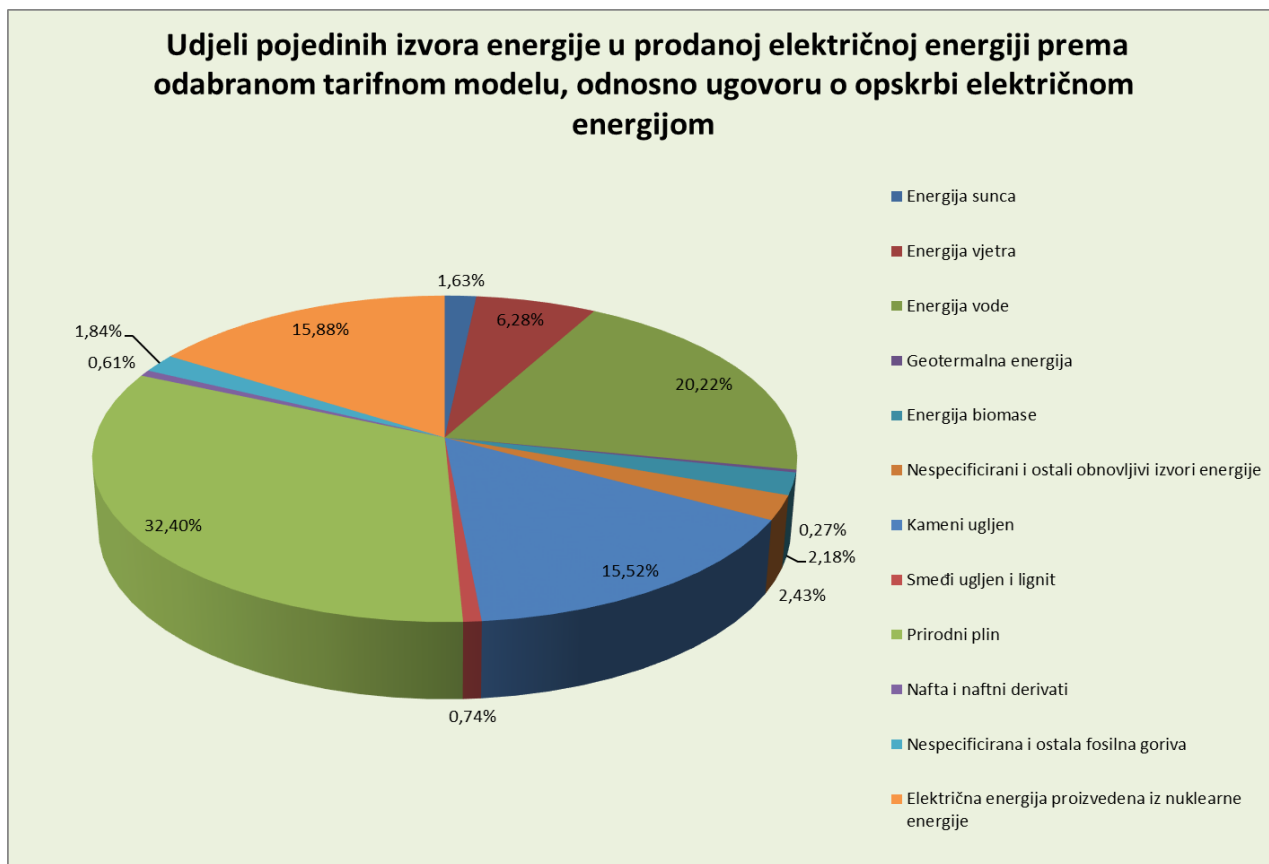

Graf 2. Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema tarifnom modelu **Zelen 100%** odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema odabranom tarifnom modelu, odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

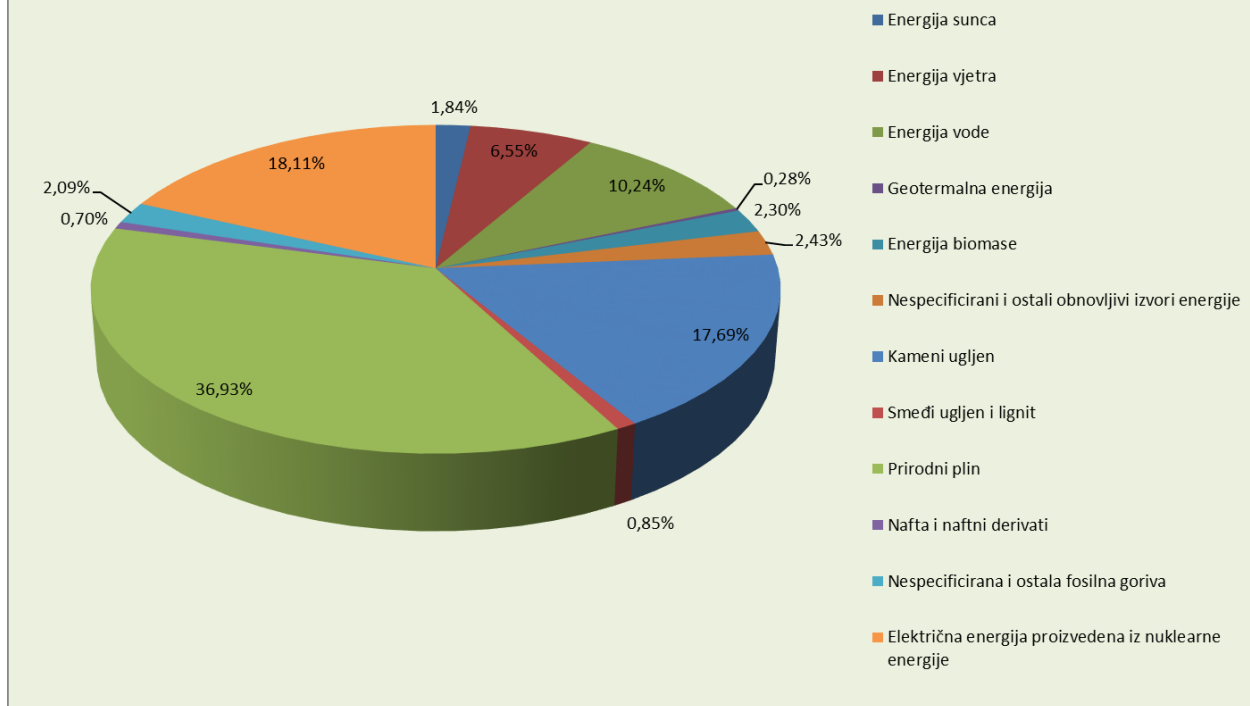

Graf 3. Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema tarifnom modelu **Zelen 50%** odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

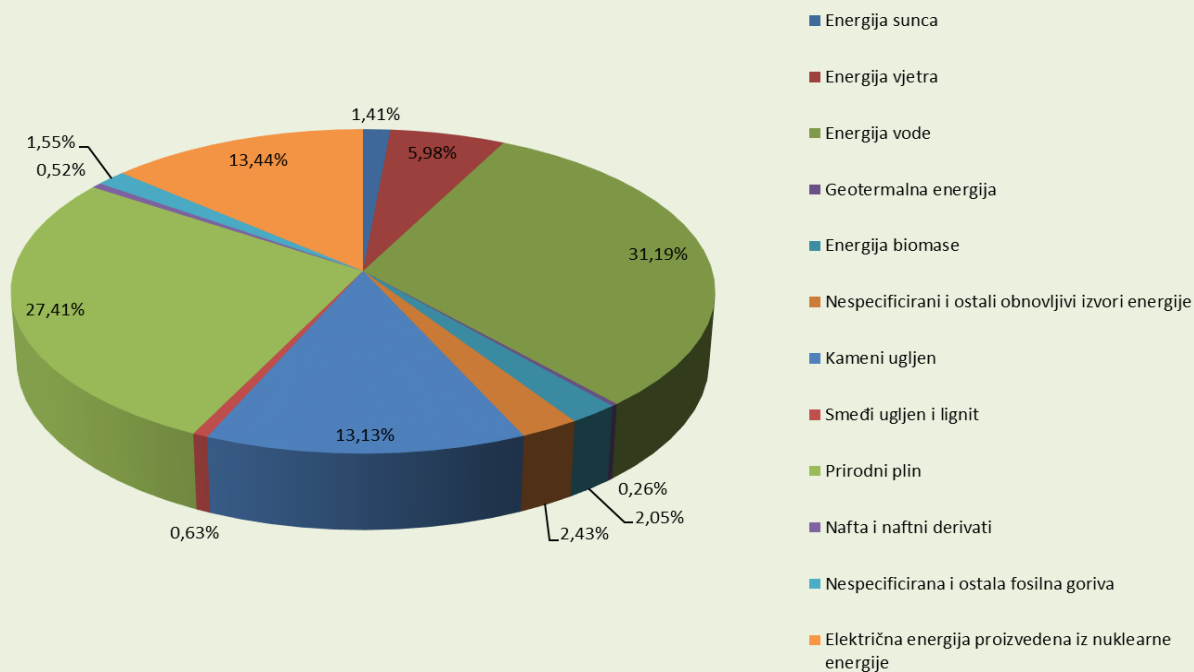
Graf 4. Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema tarifnom modelu **Zelen 20%** odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema odabranom tarifnom modelu, odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

Graf 5. Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema tarifnom modelu **Zelen 10%** odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema odabranom tarifnom modelu, odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

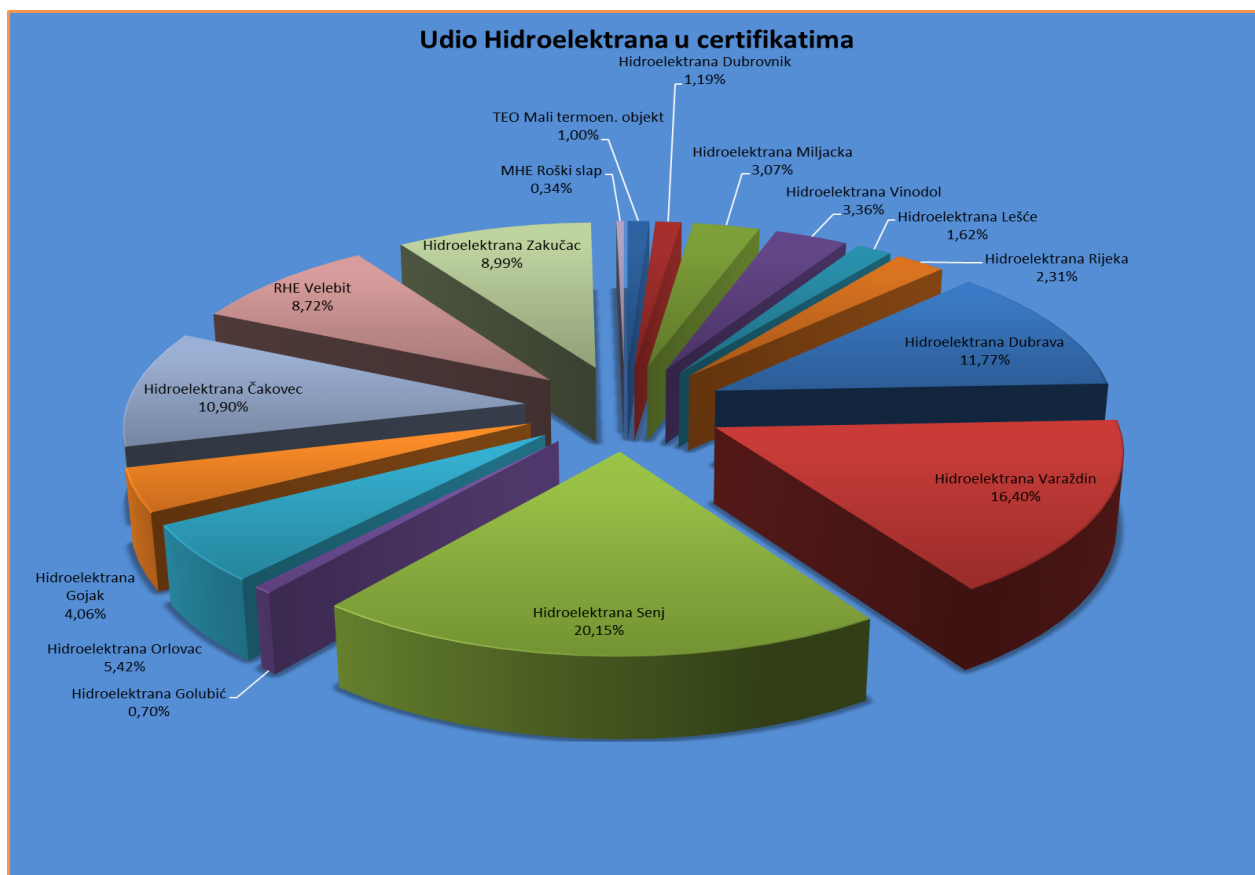

Graf 6. Udjeli pojedinih izvora energije u prodanoj električnoj energiji prema tarifnom modelu **Zelen 31%** odnosno ugovoru o opskrbi električnom energijom

Električna energija u tarifnim modelima Zelen 100%, Zelen 50%, Zelen 20%, Zelen 10% i Zelen 31% proizvedena je u HEP-ovim hidroelektranama koje su upisane u registar HROTE-a s statusom povlaštenog proizvođača (Tablica 1.).

Izdani certifikati po hidroelektranama		
TEO Mali termoen. objekt	20.203	MWh
Hidroelektrana Dubrovnik	24.101	MWh
Hidroelektrana Miljacka	62.208	MWh
Hidroelektrana Vinodol	68.162	MWh
Hidroelektrana Lešće	32.912	MWh
Hidroelektrana Rijeka	46.830	MWh
Hidroelektrana Dubrava	238.819	MWh
Hidroelektrana Varaždin	332.817	MWh
Hidroelektrana Senj	408.719	MWh
Hidroelektrana Golubić	14.170	MWh
Hidroelektrana Orlovac	109.908	MWh
Hidroelektrana Gojak	82.425	MWh
Hidroelektrana Čakovec	221.164	MWh
RHE Velebit	176.975	MWh
Hidroelektrana Zakučac	182.422	MWh
MHE Roški slap	6.966	MWh
Ukupno Hidroelektrane	2.028.801	MWh

Tablica 1. Popis hidroelektrana upisanih u registar HROTE-a i iz kojih je proizvedena zelena energija za dokaz o podrijetlu (izdani GoO-certifikati)

Slika 6. Hidroelektrane iz kojih je proizvedena zelena energija njihovi udjeli u ukupnoj certificiranoj energiji

Transactions

Search criteria: Report type: Transactions; Transaction Period: 2019-11-06 To 2021-03-17; Domain: Croatia; Account Holder: HEP-Opskrba d.o.o.; Account: All; Production Device: All; Transaction Status: All; Fuel: - All -; Trading Schemes: - All -; Consumption country: All; Type of Beneficiary: All; Usage Category: All; Consumption start: 2020-01-01; Consumption end: 2020-12-31; Counter party domain: All; Counter party: All

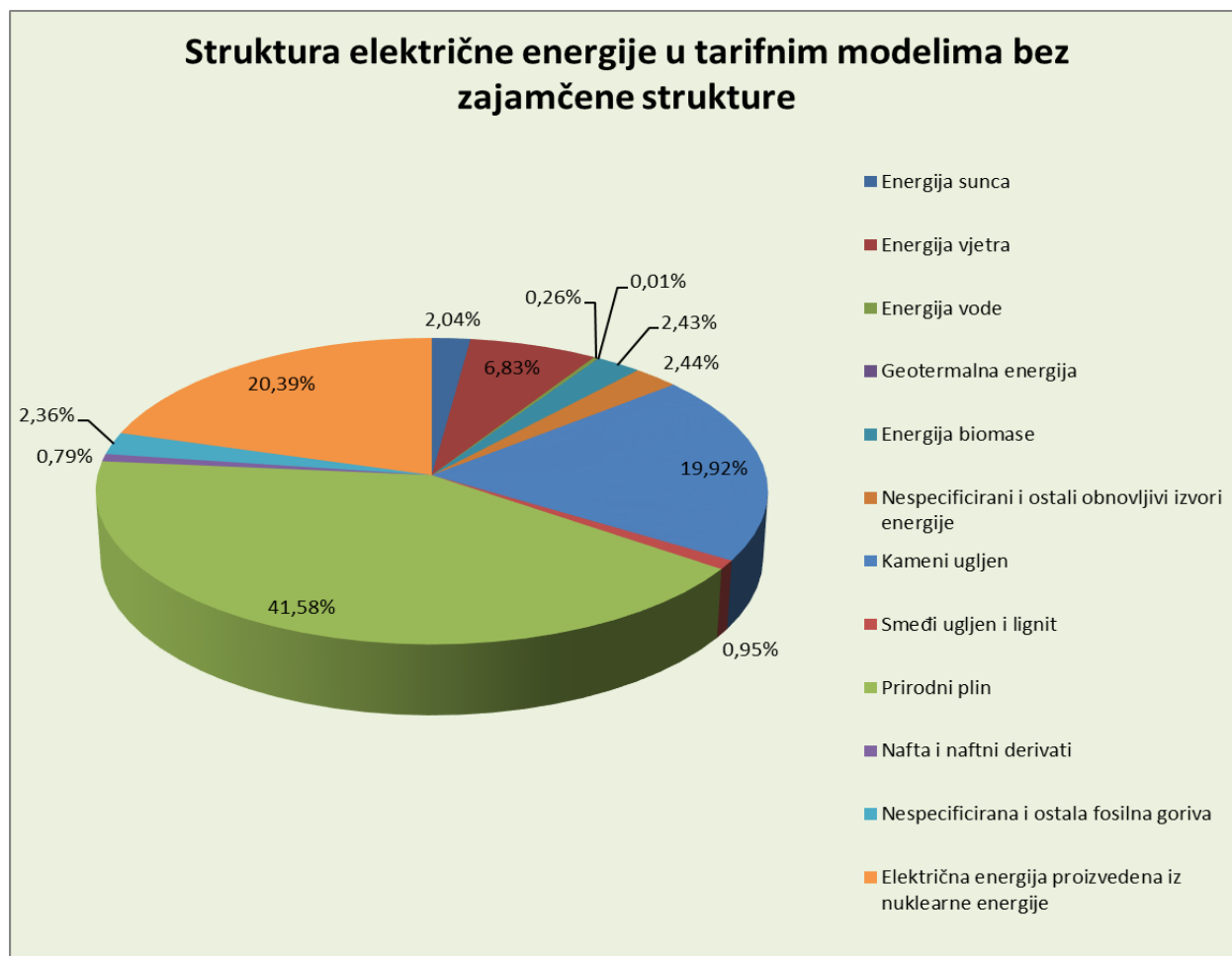
Transaction Date	Transaction Type	Transaction Number	Account From	Account To	Volume	Status
2021-03-12 13:33:54	Cancel	2021031200033	Default Account-643002408600047167	Default Account-643002408600047167	855538	Completed
2021-01-29 10:07:29	Cancel	2021012900027	Default Account-643002408600047167	Default Account-643002408600047167	519094	Completed
2021-01-27 14:49:56	Cancel	2021012700043	Default Account-643002408600047167	Default Account-643002408600047167	7768	Completed
2020-11-17 14:53:39	Cancel	2020111700085	Default Account-643002408600047167	Default Account-643002408600047167	646401	Completed
Total					2.028.801	

Slika 7. Pregled transakcija i količina ukinutih jamstava podrijetla električne energije u registru

- **Tarifni model bez zajamčene strukture**

Tarifni model ili ugovor o opskrbi električnom energijom bez naznačene, odnosno predodređene strukture električne energije, a čija se struktura za prethodnu godinu utvrđuje sukladno odredbama Metodologije na način:

- za dio prodane električne energije, čiji je udio jednak omjeru prodane električne energije po određenom tarifnom modelu i ukupno prodane električne energije svim krajnjim kupcima tog opskrbljivača, udjeli pojedinih izvora energije su identični udjelima pojedinih izvora energije u ukupnoj električnoj energiji koju je opskrbljivač preuzeo iz sustava poticanja,
- za preostalu prodanu električnu energiju, udjeli pojedinih izvora energije su identični udjelima pojedinih izvora energije u preostaloj električnoj energiji opskrbljivača.

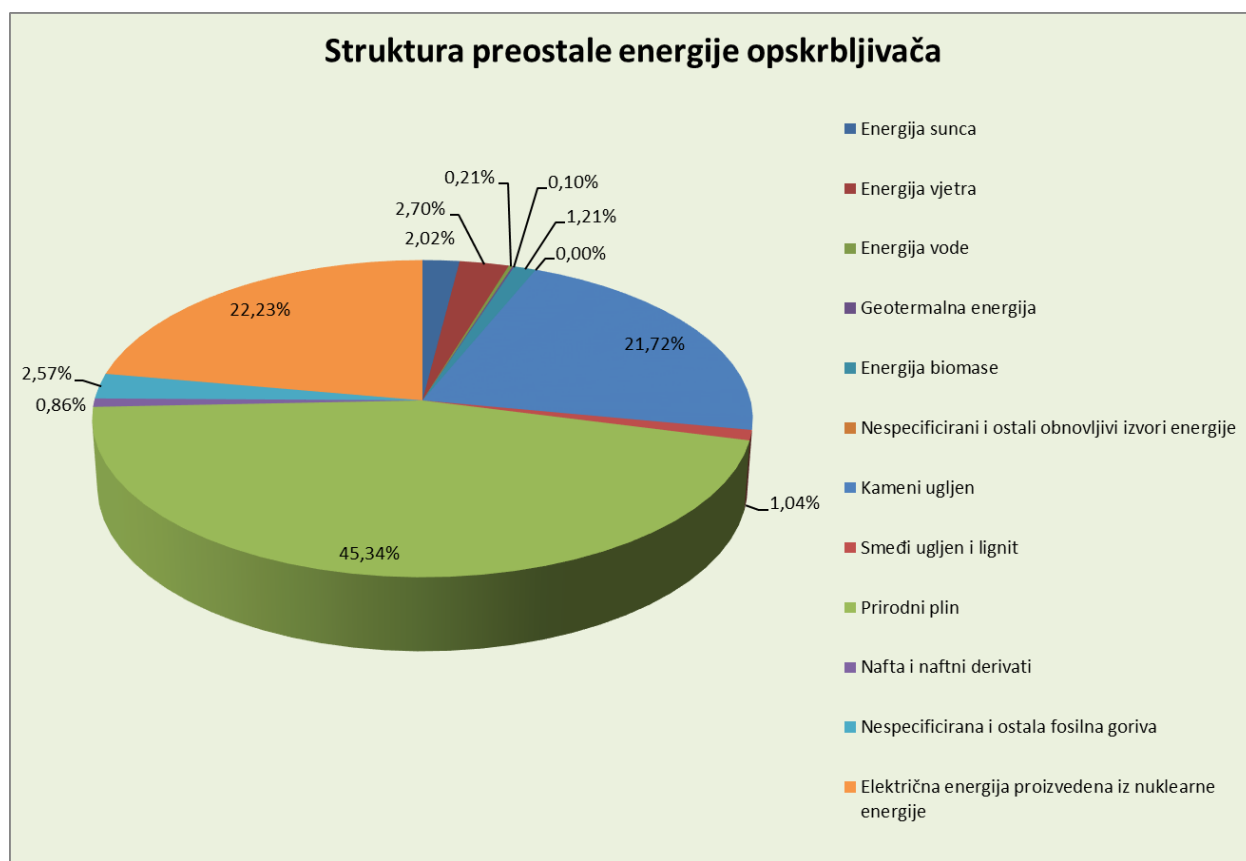
Graf 7. Struktura električne energije u tarifnim modelima bez zajamčene strukture

Ukupno je kroz tarifne modele bez zajamčene strukture isporučeno 4.806.620 MWh električne energije.

Sva preostala električna energija koja nije certificirana kao „zelena“ električna energija čini ukupnu preostalu električnu energiju. Paradoks je da čak i ona električna energija koja jeste podrijetlom „zelena“ električna energija proizvedena i obnovljivih izvora energije, a nije certificirana kroz standarde, ulazi u izračun preostalog udjela (eng. residual mix) i opskrbljivači je prodaju kao „električnu energiju bez zajamčene strukture“.

- **Struktura preostale električne energije opskrbljivača**

Utvrđuje se na način da se, uvažavajući strukturu, od ukupno prodane električne energije opskrbljivača oduzme električna energija koju je opskrbljivač preuzeo iz sustava poticanja te ukinuta jamstva podrijetla električne energije namijenjena dokazivanju podrijetla po tarifnim modelima sa zajamčenom strukturom.

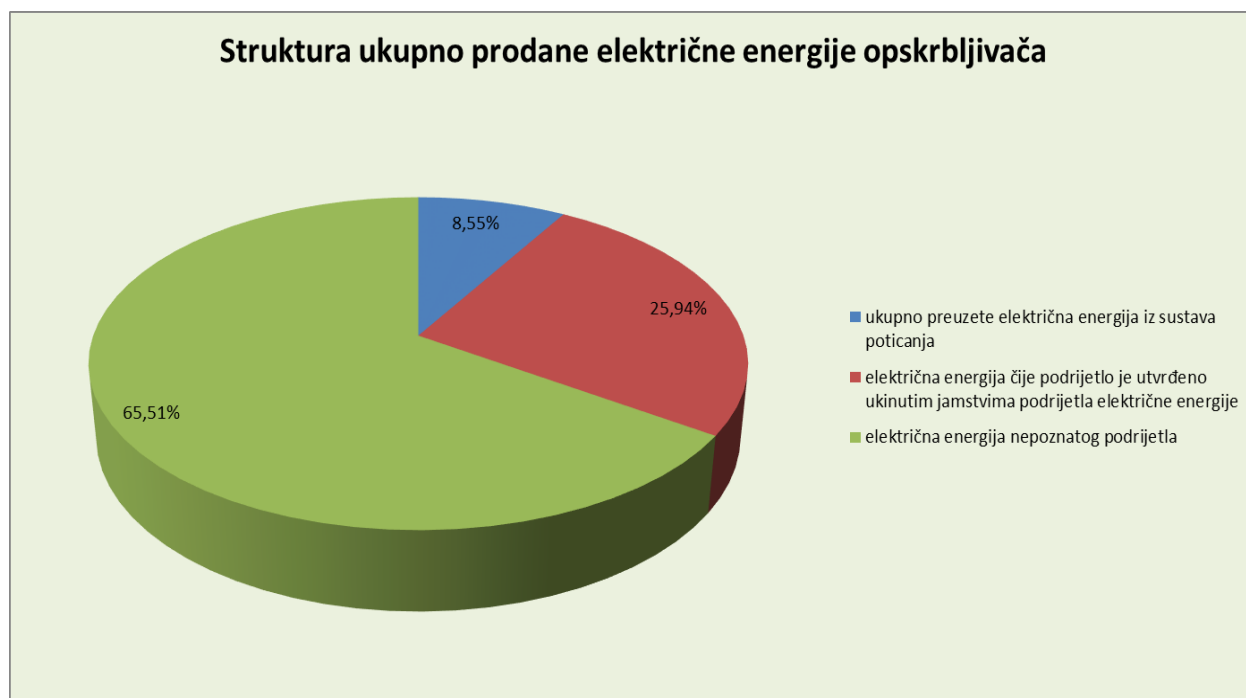

Graf 8. Struktura preostale energije opskrbljivača

- **Struktura ukupno prodane električne energije opskrbljivača**

Električna energija koju je opskrbljivač prodao svim krajnjim kupcima u prethodnoj godini sastoji se od:

- ukupno preuzete električne energije iz sustava poticanja u prethodnoj godini, a čija se struktura utvrđuje na temelju godišnjeg izvješća iz članka 12. Metodologije i u skladu s člankom 13. Metodologije,
- električne energije čije podrijetlo je utvrđeno ukinutim jamstvima podrijetla električne energije u skladu s člankom 19. Metodologije, a čija struktura odgovara ukinutim jamstvima podrijetla električne energije,
- električne energije nepoznatog podrijetla čiji su udjeli pojedinih izvora energije identični udjelima pojedinih izvora energije u ukupnoj preostaloj električnoj energiji, a koji se objavljuju u godišnjem izvješću iz članka 17. Metodologije.

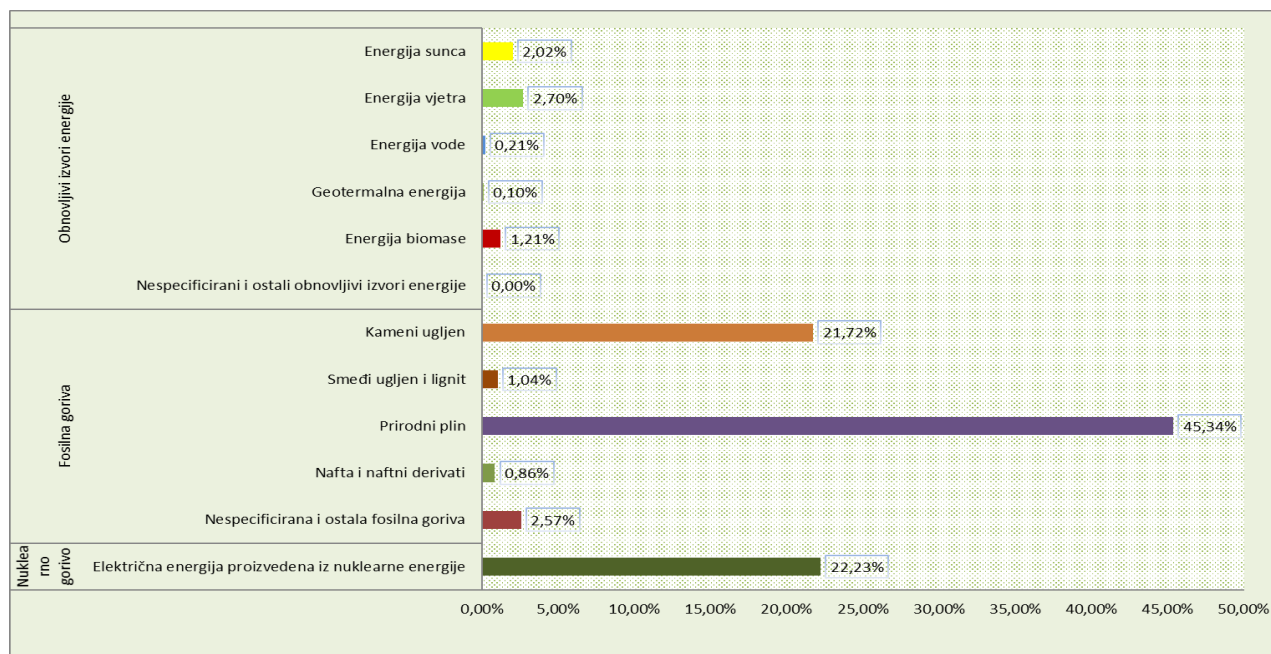
Graf 9. Struktura ukupno prodane električne energije opskrbljivača temeljem Metodologije

Utvrđivanje udjela pojedinih izvora energije u električnoj energiji koju su opskrbljivači prodali krajnjim kupcima temelji se na:

- ukinutim i isteklim jamstvima podrijetla električne energije u Registru koji vodi HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o., kao tijelo nadležno za izdavanje jamstava podrijetla električne energije u Republici Hrvatskoj,
- godišnjim izvješćima operatora tržišta o udjelima pojedinih izvora energije u električnoj energiji koju su isporučili povlašteni proizvođači u sustavu poticanja, a koju su opskrbljivači dužni preuzeti i isporučiti krajnjim kupcima u Republici Hrvatskoj te
- postupcima određenim Metodologijom za preostalu električnu energiju.

Obnovljivi izvori energije	Energija sunca	2,02%
	Energija vjetra	2,70%
	Energija vode	0,21%
	Geotermalna energija	0,10%
	Energija biomase	1,21%
	Nespecificirani i ostali obnovljivi izvori energije	0,00%
Fosilna goriva	Kamenj ugljen	21,72%
	Smeđi ugljen i lignit	1,04%
	Prirodni plin	45,34%
	Nafta i naftni derivati	0,86%
	Nespecificirana i ostala fosilna goriva	2,57%
Nuklearno gorivo	Električna energija proizvedena iz nuklearne energije	22,23%

Tablica 2. Električna energije nepoznatog podrijetla čiji su udjeli pojedinih izvora energije identični udjelima pojedinih izvora energije u ukupnoj preostaloj električnoj energiji, a koji se objavljuju u godišnjem izvješću iz članka 17. Metodologije

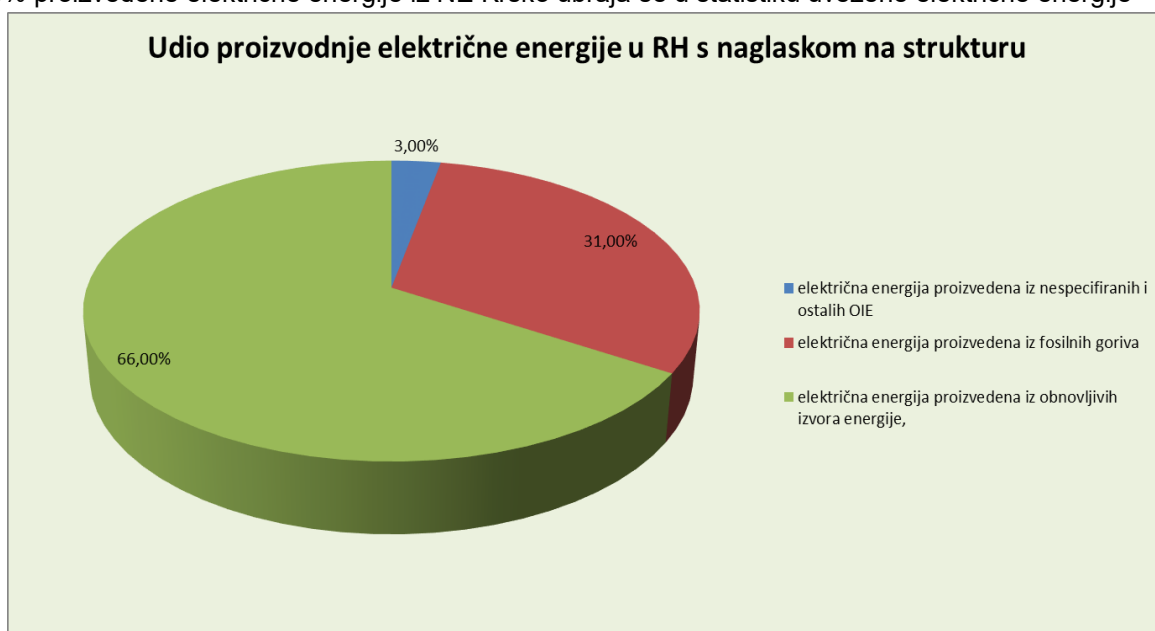
Graf 10. Struktura potrošnje električne energije nepoznatog podrijetla po izvoru energije

izvor: Sustav jamstva podrijetla u RH – godišnji izvještaj za 2020. godinu

Strukturu proizvedene, odnosno prodane električne energije, prema osnovnoj podjeli izvora energije, čini:

- električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora energije,
- električna energija proizvedena iz fosilnih goriva
- električna energija proizvedena iz nuklearnog goriva i
- električna energija proizvedena iz nespecifiranih i ostalih OIE

*50% proizvedene električne energije iz NE Krško ubraja se u statistiku uvezene električne energije

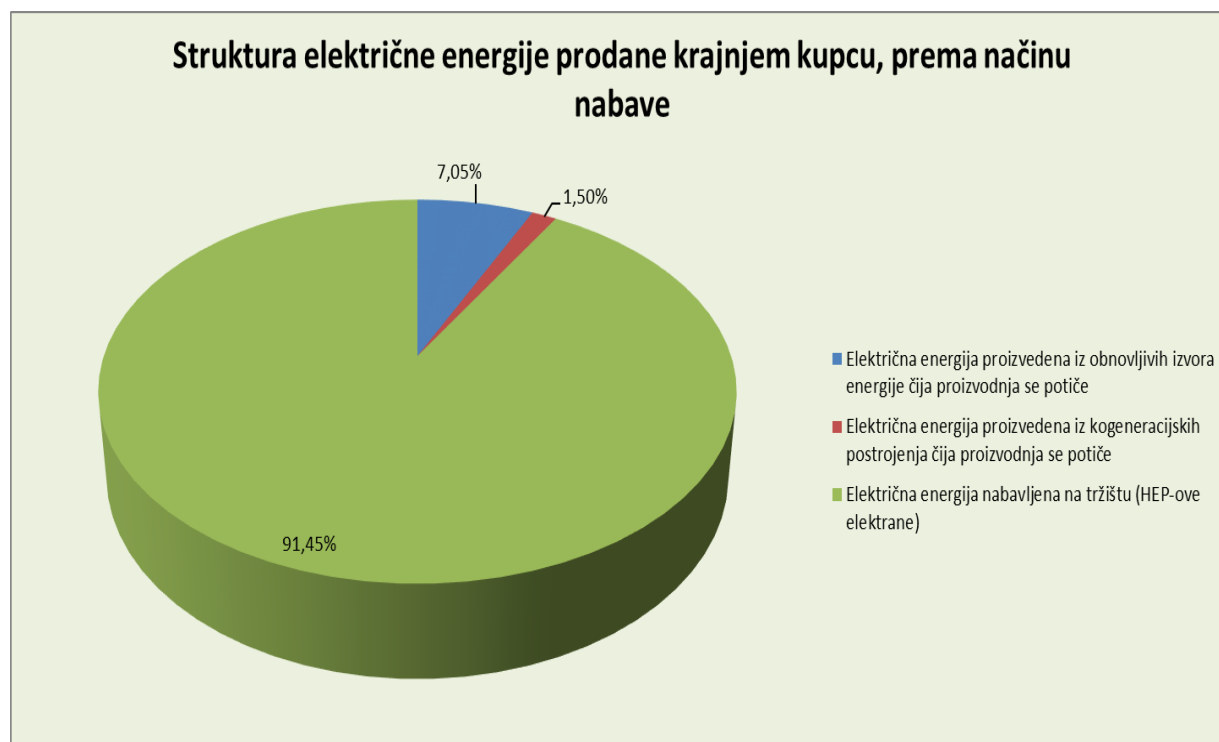

Graf 11. Proizvodnja električne energije u RH s naglaskom na strukturu

izvor: Sustav jamstva podrijetla u RH – godišnji izvještaj za 2020. godinu

Strukturu električne energije prodane krajnjem kupcu, prema načinu nabave, čini:

- električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora energije čija proizvodnja se potiče,
- električna energija proizvedena iz kogeneracijskih postrojenja čija proizvodnja se potiče i
- električna energija nabavljena na tržištu.

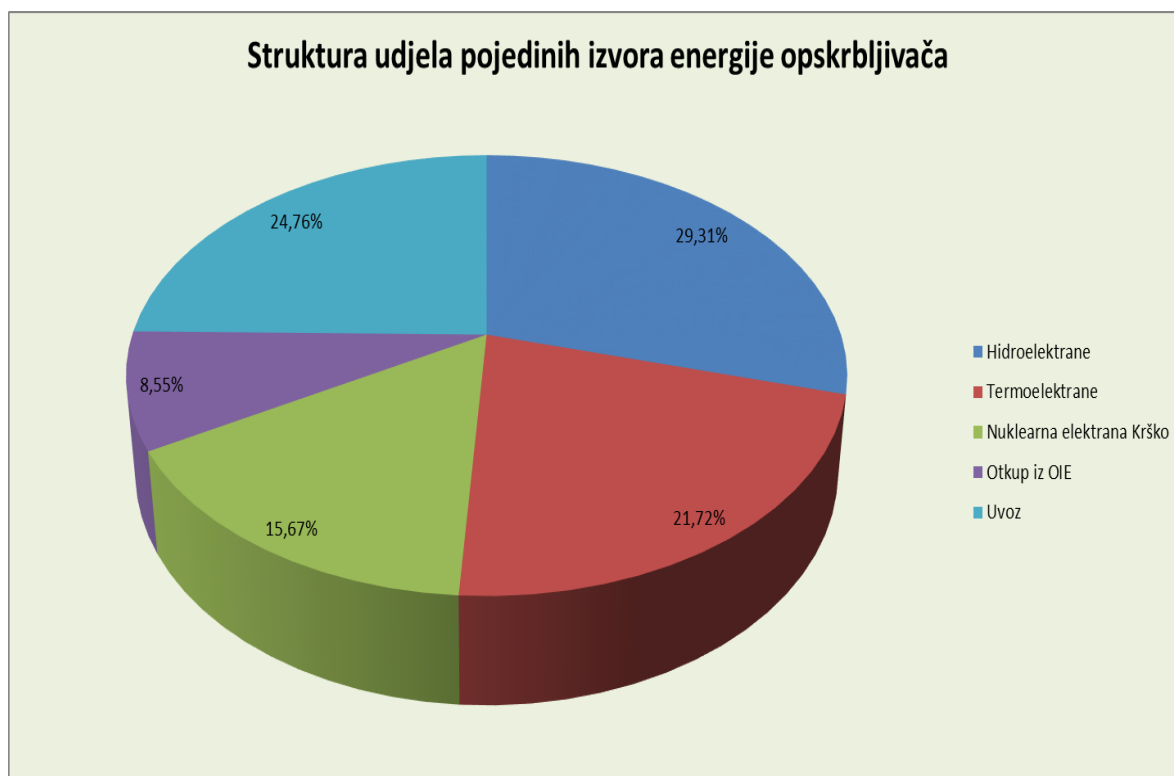

Graf 12. Struktura električne energije prodane krajnjem kupcu, prema načinu nabave

Struktura izvora električne energije u 2020. udio HEP Opskrbe

Nuklearno gorivo	Električna energija proizvedena iz nuklearne energije	15,67%
Termoelektrane	Termoelektrane i ostala fosilna goriva	21,72%
Hidroelektrane	Energija vode	29,31%
Otkup iz OIE	Energija vjetra i sunca	1,50%
	Kogeneracijska postrojenja	7,05%
Uvoz	Uvezena električna energija	24,76%

Tablica 3. Udjeli pojedinih izvora energije u ukupnoj prodanoj električnoj energiji opskrbljivača

Graf 13. Udjeli pojedinih izvora energije u ukupno prodanoj električnoj energiji opskrbljivača

❖ Zaključak

Za ispunjenje obveza određenih Metodologijom i izvještavanja kupaca o strukturi isporučene električne energije, korišten je Godišnji izvještaj o strukturi ukupne preostale električne energije u Republici Hrvatskoj za 2020. godinu. Predmetni izvještaj je dostupan na slijedećoj poveznici:

http://files.hrote.hr/files/PDF/RJP/GI_2019_HROTE_Struktura%20ukupne%20preostale%20el%20en%20za%202019%20za%20WEB.pdf

Informacije o godišnjim izvješćima Operatora tržišta energije povezane s podrijetlom električne energije nalaze se na poveznici:

<http://www.hrote.hr/izvjestaji-310>

, a poveznice na internetske stranice operatora tržišta povezane sa sustavom jamstva podrijetla električne energije, Registrom i sustavom poticanja na:

<http://www.hrote.hr/sustav-jamstava-podrijetla>

<http://www.hrote.hr/registar>

<http://www.hrote.hr/sustav-poticanja-455>

Sukladno Metodologiji, opskrbljivač je dužan u razdoblju od 1. srpnja do 31. srpnja tekuće godine, krajnjem kupcu, bez naknade, dostaviti izvješće za prethodnu godinu, iz kojeg krajnji kupac može utvrditi da li struktura električne energije koja mu je prodana tijekom prethodne godine odgovara ugovorenoj strukturi.

Prigovore vezane za izvršenje obveza HEP Opskrbe d.o.o. kao Opskrbljivača električne energije iz Ugovora o opskrbi električnom energijom moguće je dostaviti Opskrbljivaču u pisanom obliku (uključujući i elektroničkom poštom) na način opisan na službenoj stranici Opskrbljivača: <http://www.hep.hr/opskrba/>

Korisnička podrška Opskrbljivača provodi postupak utvrđivanja utemeljenosti prigovora, te donosi odluku o utemeljenosti prigovora, a o čemu će pisanim putem izvijestiti Kupca u roku od najviše 15 dana od dana podnošenja.

HEP Opskrba d.o.o.